

Zalai Közlöny 1895.09.14. 1-2. oldal, alsó cikk

Obelcz József.

(1895. szeptember 4.)

Obelcz Józsefet mikor először megláttam, tisztos félelemmel néztem az emberkolosszusra: íme egy Gigász, ki hegydarabokat dobál, ha megharagszik!

Ilyenek lehettek az ősemberek, kik pusztá kézzel megfojtották a tigrist és Ököllel agyonverték az özönvízelőtti állatóriásokat.

A mai eltörpült ivadék már azt hitte, hogy az ilyen emberek régen kihaltak a föld színéről. Legföljebb valami régi földrétegben megtaláljuk az ilyeneknek kővé vált csontjait és a múzeumokban kiállítjuk.

Úgy látszik, hogy csupán a természet játéka volt az, mely Obelcz Józsefet közenk állította. Mert az óriásnak gyermek szíve volt. Gyakran meg lehetett hallani egy lépésnyi távolságban szívének félelmes dobogását, pedig alig találtam emberre, kinek olyan könnyörületes, olyan szerető szíve lett volna, mint neki volt.

Egyszer aranyóráját eladta, csak hogy valakinek képes legyen örömet szerezni; s mikor a könnyelműség miatt szóltunk neki, mosolyogva ránc nézett aczélszürke szemével s azt mondta: „Gyerekek, aranyórárt megint vehetek, de az elszalasztott örömet soha többé vissza nem hozhatom!” Mennyire igazad volt, öreg! Bölcs gondolkozásoddal épp úgy kimagaslottál a közönséges emberek közül, miként óriási alakoddal!

És erre a rettentő erejű emberre, – (kinek játék volt elröpíteni karjainak egyetlen lökésével a belekapaszkodó négy embert,) a múlt hónap utolsó napján rászállott egy – légy. Egy hitvány, közönséges, kicsi bogár. Az óriás talán nem is érezte, mikor a légy egyet csípett rajta, és az a kis csípés megölte őt kinek testalkatát mintha azért formálta volna a természet, hogy daczoljon a halállal.

És mi „a teremtés urai”, naponkint ilyeneket látva, mégis büszkék tudunk lenni!

Obelcz világnézete derült volt mint minden bölcsé. – Szerette a napsugaras természetet épp úgy, mint a penészes tudományokat. (Temesvárott újságszerkesztő is volt.) Ha valami kellemetlen, elbizakodott emberrel hozta össze a sors, egyszerűen nem vette észre: „Nem érdemes miatta mérgeledni!”

Óriás testével csak humorának erőssége állott arányban.

Mikor első esztendőben Kanizsára jött, Farkas László volt a főgymnasium igazgatója. A rendkívül eszes és rendkívül szigorú Farkas László, kit folytonos betegeskedése szkeptikussá és szófukarrá változtatott férfi korának delén. A sarcasmus nevét Névy keserű gúnyra magyarította, és soha senkinél sem volt ez a szó olyan találó, mint Farkas Lászlónál: keserűen gúnyolódott mindig, a fontoskodó emberek oktondisága felett épp úgy, mint önnönmaga fölött.

Farkas László egykor a Szentháromság szobor előtt találkozik a polgármesterrel, és beszélgetni kezd. Szokott sarcasmusával elmondja testi bajait: „Rossz a gyomrom, nem tudok enni, inni, rosszak a lábaim, nem tudok járni. Doktort hívatok, ki azt rendeli, hogy sós vizet igyam és minél többet járkáljak. Én Istenem,

a doktor milyen pompásan eltalálta bajomat: épen csak erre a kettőre nem vagyok képes – enni és járni!”

– De hiszen most is sétál?

– „Csak akarok sétálni,” válaszol a direktor, „és ez nagy különbség!”

A beszélgetésben éltelik egy egész óra, és Farkas László még-mindig diskurál.

Eközben minden öt perczen fel-feltűnik a park szélén Obelcz József hatalmas alakja, ki mintha kémszemlén volna, olyan óvatosan ismét visszahúzódik. „Nem tudtam elhinni, hogy a mi direktorunk tíz szónál többet beszél valakivel, azért járkáltam arrafelé, hogy szememmel és füleimmel meggyőződjem a csoda történetéről!” tréfálkozott Obelcz József, mikor a dolog felől megkérdeztem.

Társaságban milyen jókedvű és milyen szeretetreméltó volt Obelcz József, azt alig lehet elmondani. Nótára, szónoklatra, tréfára mindig készen állott. Egy erdei kiránduláson olyan vidámságban tartotta az egész sereget, hogy a komoly Napóleontól kitört nagy elődjének vére és olyan dolgot indítványozott, mely concepciójának merészsége folytán túltett a rettentő Bounaparte legmeglepőbb tervein is: „hogy a benne lakozó polgári erények jutalmául emeljük vállainkra dicső pátriárkákat!”

Úgy ám, de hiábavalónak bizonyult minden erőlködés! Lelkes igyekezetünk dacára oly szilárdan állott Obelcz József, mintha lábai gyökeret vertek volna a földre. Nem maradt más hátra, mint szépen megkérni a megmozdíthatlan óriást, hogy szíveskedjék leülni, akkor talán „megjutalmazhatjuk.” Obelcz lenéz, és elneveti magát: „Legyen hát karácsonytok!” Azzal ráül egy fatörzsökre, honnan kilenczen felemeljük dörgő éljenzés között, miként egykor az ősmagyarok vállakra emelték Árpád fejedelmet (Csakhogy Árpád apánkat valamivel magasabbra emelhették.) Azt hiszem Ügek unokája kevesebbet nyomhatott a mi kedves pátriárkáknál, mert a történet nem említi, hogy az Ősmagyarok valamelyikének három napig fájt volna válla az emeléstől, mint az enyém fájt.

Az idénre megint városunkban hagyta a mutató Obelcz Józsefet, melynek nagyon megörült, mert itt rendkívül jól érezte magát a legutolsó évben. „Oly jól összeválogattak bennünket Farkas József (múlt évi direktor) alatt, hogy talán sohasem leszünk ilyen jó!” mondotta néha-néha. Igazán oly szerető egyetértésben éltek a kanizsai rendházban, mintha mindnyájan egy anyának lettek volna gyermekei.

De Obelcz már nem jöhetett hozzánk a tanév kezdetére. Azt tudtuk, hogy valami baja van, de ki gondolta volna a vasember halálára? Tanártársai egymás közt felosztották a tantárgyakat, mi nem csekély dolog a mostani szakoktatás mellett. Kérdésemre, hogy mit szól majd az óra beosztáshoz Obelcz József, azt mondták: „Akármelyik tantárgy tanítását bizzuk az Öregre, ő sohasem tesz kifogást; tanított már ő hittantól a szépírásig és rajzig mindenféle tantárgyat a gymnasiumokban, és mindegyiket egyforma kedvvel és tehetséggel tanította!” S valóban olyan univerzális zseni volt Obelcz József: semmiféle tudományos dolog elő nem jöhetett, melyben nem lett volna ő tökéletesen otthonos.

„Zalavármegye és Városai”-ba Obelcz József egy cikket ígért (a nagykanizsai volt praeperendia történetét,) de arra már hiába számítunk a szerkesztő collegával Hoffmann Móriczczal együtt. A halál megsemmisít minden hiú reményt.

E hónap elején Obelcz József szelíd, barátságos arcját vártam, s a helyett egy hivatalos jelentés érkezett hozzám:

Jelentem, hogy Obelcz József, 45 éves, nőtlen, fő utca 503. sz. a. házában folyó évi szeptember hó 4-én meghalt. Kelt Török-Becsén, 1895. szeptember 5-én. Dr. Rapich halottkém.

Ez a rideg hang az utolsó hivatalos megemlékezés az olyan idealistákról, kik örvendező örökösök helyett szomorodott ismerősöket hagynak csupán hátra.

Lelkem ott bolyong Török-Becse temetője körül, nem tud téled megválni búcsú üdvözlés nélkül. Kedves bátyám! Vajjon találkozik-e veled ?

HALIS ISTVÁN.